BROASCA

---

de Vladimir Colin

Când mă gândesc la vara aceea şi mă întreb cum a fost cu putinţă să trec cu vederea peste cele ce se întâmplau zilnic lângă mine, îmi răspund că insolitul nu-şi află locul printre coordonatele existenţei mele. Sunt un statistician înnăscut, om al realităţii cuceritoare. Educat în respectul acestei realităţi, caut în ea explicaţia raţională a fenomenelor cu care vin în contact, ceea ce mi se pare logic şi firesc. Numai că neprevăzutul m-a găsit, de aceea, descoperit. De cum a pătruns în mediul meu, m-am grăbit să-i fac faţă, alcătuind un lanţ de raţionamente valabile pentru tot ce rutina vieţii mele a ştiut să acumuleze şi a cărui singură slăbiciune consta într-o neconcordanţă fundamentală cu natura deosebită a fenomenului. Căci insolitul scapă din plasa judecăţilor cotidiene, aşa cum primejdia nu se lasă conjurată de ingeniozitatea struţului care-şi ascunde capul în nisip. La un moment dat, fireşte, orbirea nu mai e cu putinţă. În vara aceea, de pildă, am renunţat la autoliniştirea cu ajutorul unor subterfugii considerate până atunci perfect raţionale, în ziua când frunzele nucului s-au înroşit în iulie, iar micile lui fructe, abia formate, au început să iradieze lumini purpurii.

Dar ştiu acum că totul începuse cu o lună mai devreme, încă pe când Ioana se juca singură în grădină. Eu plecasem în zori către locul pe care mi-l alesesem pe malul Dunării, acolo unde trunchiul unei sălcii căzute îmi îngăduia să arunc undiţa mai departe, şi nu-mi amintesc să fi înregistrat nimic neobişnuit. După munca de un an de zile într-un birou capitonat cu dosare şi tapisat cu diagrame, mă lăsam furat de imaginile vacanţei. Câte un şlep luneca somnoros la uriaşă depărtare de uliul ce se rotea pe cerul transparent, soarele încălzea pământul, din care urca dulceagul miros al verii, în vreme ce, destrămat în liniştea apei, urmăream fără pasiune legănarea jucăuşă a plutei. Nici o presimţire nu m-a avertizat că nu voi mai trăi multe asemenea zile paşnice.

Când soarele s-a ridicat binişor, mi-am strâns undiţa. Cum nu-mi propusesem să prind mai mulţi peşti decât ştiam că pot prinde, m-am îndreptat cu inima uşoară către casă, legănând cele câteva mărunte vietăţi argintii care mai tresăreau în minciog şi pe care le destinam pisicii gazdei. Eram toropit de soare şi abia aşteptam să mă lungesc în răcoarea odăii pe care o închiriasem. De-a lungul gardurilor de nuiele mărginind malul

am lunecat încet, bucurându-mă de oboseala răspândită în mine ca o apă densă, şi am intrat pe portiţa grădinii dând către Dunăre, aşa cum privesc toate grădinile din Solzosu, cătun ce pare trecut printr-un laminor şi ale cărui case puţine se înşiră între Dunăre şi şosea.

În grădină, Ioana m-a întâmpinat plângând. N-a avut parte de mângâierile maică-si, moartă când i-a dat viaţă şi, ca şi cum nenorocirea abătută atunci asupra noastră ar fi însemnat-o pentru totdeauna, a vădit încă din primii ani o neobişnuită maturitate. E o fetiţă smeadă, cu faţa prelungă, încadrată de torsadele cozilor negre. Tăcută, priveşte gânditoare, de parcă ar cântări lumea şi oamenii, dar e cuprinsă uneori de izbucniri de veselie care mă înspăimântă. Atunci sare ca o minge şi râde, aparent fără pricină. Doctorii mi-au spus că e o veselie de „compensare”. Altminteri, gravă, se mişcă puţin, deşi e îndatoritoare şi gata să împlinească orice rugăminte căreia îi pricepe rostul. Împotriva convingerilor ei însă, nimeni n-o poate hotărî să ridice un deget.

Un asemenea copil plânge rar. De aceea, m-au înspăimântat lacrimile cu care m-a întâmpinat în dimineaţa când mă înapoiam liniştit de la pescuit.

- Ce s-a întâmplat? am strigat, zvârlind minciogul cu undiţa şi repezindu-mă s-o iau în braţe.

- Broasca! A îngăimat, printre hohote. O broască rea...

- Care broască?

- Una roşie! O broască rea... Am vrut să ne jucăm împreună. Am luat-o în mână... dar ea m-a înţepat...

Şi mi-a întins mâna dreaptă. Palma şi pielea degetelor erau într-adevăr roşii, ca urzicate.

- Unde e broasca? am întrebat.

- Am aruncat-o în groapă. Drept pedeapsă...

N-am mai stat să întreb în ce groapă o zvârlise şi, ca un orăşean care auzise ceva despre existenţa unor broaşte râioase, am luat-o în casă şi i-am dezinfectat palma cu alcool, după care am uns-o cu o alifie. Se plângea de mâncărimi şi toată ziua am văzut-o frecându-şi palma şi pielea gingaşă a degetelor. Când s-a culcat, a lăsat să-i atârne braţul drept, ca şi cum n-ar fi putut răbda ca palma să-i atingă cearşaful sau faţa de pernă. De câteva ori mi s-a părut că vorbeşte prin somn, dar n-am fost sigur că rostise într-adevăr cuvintele „*broasca roşie*”. Ea, care

doarme cu liniştea obiectelor, s-a zvârcolit întruna şi a trecut anevoie noaptea.

- Ce-ai visat? am întrebat-o, de aceea, dimineaţa.

Nepăsătoare, a ridicat din umeri:

- Am uitat!

Deşi încă roşie, palma n-o mai supăra. Când am ieşit în grădină, Ioana părea cea dintotdeauna, aşa că am întrebat dacă-şi amintea că zvârlise ceva cu o zi înainte.

- Sigur, a spus. O broască rea.

- Unde ai zvârlit-o?

Lăsându-mi privirile să lunece peste straturile de legume şi flori, mi-am adus aminte că gazda noastră săpase într-adevăr cu două zile înainte nişte gropi puţin adânci, în care voia să planteze nu mai ştiu ce. Acum gropile erau astupate. Ioana a făcut câţiva paşi printre straturi, s-a repezit dintr-o direcţie într-alta, apoi a şovăit, mărturisind:

- Nu mai ştiu...

- Şi broasca era chiar roşie, roşie?

- Da, a spus Ioana. Şi n-avea picioare!

Am privit-o mirat.

- Cum aşa, n-avea picioare?

- Bine. N-avea! Şi făcea uite-aşa, uite-aşa...

Lipindu-şi palmele, a început să le depărteze şi să le apropie ritmic, încercând să sugereze palpitarea ciudatei vietăţi.

- Prostii! am spus. Nu există broaşte fără picioare. Pesemne că n-ai apucat să le vezi...

De astă dată m-a privit lung şi a zâmbit cu îngăduinţă.

- Am văzut-o bine, tăticule. Am luat-o şi în mână. Era roşie.

Şi s-a uitat la palma iritată de atingerea pielii râioase a animalului. Fireşte, eram intrigat. Dar nu acordam prea multă încredere observaţiilor unei fetiţe de şase ani, care avusese până atunci prilejul să vadă o broască mai degrabă în cărţile cu poze. N-aveam însă nimic de făcut şi cred că mai mult din pricina asta am prelungit cu încă o clipă discuţia.

- Şi cum avea pielea? am reluat deci, cam în zeflemea.

A răspuns îndată, fără să stea pe gânduri:

- Netedă. Ca o minge roşie.

Edificat, am râs de-a binelea şi am schimbat vorba. Nu era pentru prima oară când mă încredinţam de puterea

imaginaţiei copiilor. Mi-am amintit că la ultima aniversare a Ioanei am intrat pe neaşteptate în odaia ei, plină de prichindei, pe care i-am surprins strânşi roată în jurul unui scaun răsturnat.

- Sst, mi-a şoptit Ioana, întorcând către mine o feţişoară schimonosită de groază. Să nu-l trezeşti!

Scaunul era un leu adormit...

Cam de aceeaşi natură trebuie să fi fost şi broasca roşie, mi-am spus şi, luând-o de mână, am pornit amândoi la plimbare. Mergeam ca doi oameni mari, schimbând arar câte o vorbă şi mulţumindu-ne să admirăm mai mult în tăcere, căci Ioana simte când n-am chef să mă las copleşit de cascada întrebărilor şi ştie să respecte tăcerea. Ne-am plimbat cu barca pe Dunăre, am făcut o baie şi ne-am întors acasă. Ziua a trecut fără incidente.

Dar a doua zi am fost martorul unei întâmplări care m-a pus pe gânduri. Îmi luasem o carte şi mă instalasem sub coroana nucului crescut într-un colţ al grădinii, în vreme ce Ioana juca „urma scapă turma” cu ţâncii gazdei şi cu alţi copii din vecini. În atmosfera calmă a vacanţei, strigătele şi râsetele lor nu mă supărau, dimpotrivă, mi se păreau odihnitoare, şi cred că am aţipit chiar, cu cartea pe genunchi. Când am deschis ochii am văzut că, lipită cu tot trupul de trunchiul nucului, Ioana „se făcea”. Îşi vârâse faţa în îndoitura braţului stâng, în vreme ce braţul drept îi atârna moale, cu palma răsucită în afară. Ţin minte că am observat roşeaţa pielii şi că m-a mirat persistenţa iritaţiei, de care, din fericire, nu se mai plângea.

- Gata? a strigat Ioana, fără să-şi ridice capul.

A mai aşteptat o clipă şi, neprimind răspuns din partea tovarăşilor de joacă grijulii să nu-şi trădeze poziţiile, s-a întors cu spatele către nuc. Apoi, spre marea mea mirare, am auzit-o strigând:

- Marioara! După salcia de lângă gard, un, doi, trei... Ghiţă! După coteţul porcului, un, doi, trei... Vasile! Cocoţat în măr, un, doi, trei...

Şi aşa, pe rând, a numit ascunzătorile în care ceilalţi se pitiseră. Unul câte unul, copiii ieşeau acum la vedere şi se apropiau de noi, privind pe sub sprâncene. Înţelegeam că se sfiesc din pricina mea, dar că, dacă n-aş fi fost de faţă, ar fi contestat jocul. Era limpede că Ioana nu „se făcuse” cinstit. Mi-am vârât nasul în carte, prefăcându-mă că nu observasem nimic. Ioana era surescitată, veselă şi mândră că descoperise

toate ascunzătorile fără să schiţeze măcar gestul de a-i căuta pe cei ce se străduiseră s-o deruteze.

- Cine „se face” acum? a întrebat, dar nimeni nu i-a răspuns.

Mutându-se de pe un picior pe altul, toţi o priveau neprietenos.

- Eu nu mă mai joc, a îndrăznit Ghiţă, unul scurt şi îndesat.

Apoi, trăgându-şi hotărât nasul, s-a răsucit pe călcâie şi a pornit către poartă.

- Nici eu, a spus Marioara.

Dezamăgită, Ioana îi privea cu aerul că nu înţelege, ceea ce m-a mâhnit îndeosebi.

- De ce? a strigat. E încă devreme...

Dar, tăcuţi, copiii se depărtau încet. Apoi o luară la goană, şi curând le auzirăm glasurile de cealaltă parte a gardului de nuiele.

Eram supărat şi mâhnit. Aveam o încredere deplină în fetiţa mea şi iată că o surprinsesem trişând, mai mult, prefăcându-se a nu înţelege că toţi îi descoperiseră înşelătoria. N-am vrut să mă amestec în joaca lor, dar simţeam că acum trebuia să lămuresc lucrurile. Cred că glasul mi-a tremurat puţin când am întrebat:

- De ce ai făcut una ca asta?

A întors către mine o faţă deznădăjduită.

- Dar ce-am făcut? De ce s-au supărat?

- Înţelegi, prin urmare, că s-au supărat...

- De ce? Doar n-am făcut nimic rău!

Am tăcut o clipă. Apoi i-am întins mâna.

- Ioana, vino-ncoa. Aşa. Uită-te în ochii mei.

S-a uitat. Mi-a răbdat privirile, apoi s-a înroşit şi şi-a dus degetele la buze.

- Cum?... Crezi că eu...? Şi ei...?

Îşi juca atât de bine rolul încât, dacă n-aş fi fost de faţă la joaca lor, aş fi jurat că fusese învinuită pe nedrept. Ochii i se umpluseră de lacrimi. Apoi am simţit-o îndârjindu-se şi tot sângele i-a fugit din obraji.

- Să le fie ruşine! a strigat. I-am găsit repede şi s-au supărat.

Deşi nu-mi era uşor, am hotărât să-mi păstrez calmul şi i-

am vorbit rar şi apăsat:

- Nu s-au supărat pentru că i-ai găsit. S-au supărat pentru că te-ai uitat şi ai văzut unde s-au ascuns.

- Nu-i adevărat!

- Nu? Cum de-ai ştiut unde se pitise fiecare?

Atunci am văzut-o descumpănită. Oricât de curios ar părea, am avut impresia că se întreabă şi ea cum îi descoperise atât de repede.

- Nu ştiu, a şoptit. Am ştiut. M-am întors şi am ştiut.

Mi-a fost cu neputinţă să scot altceva de la ea. Nu s-a învoit în ruptul capului să recunoască o vină evidentă şi, cu atât mai puţin, să le-o mărturisească şi tovarăşilor de joacă. Ceea ce nu părea decât o greşeală copilărească devenea dovada unui caracter rău, aşa că am pedepsit-o, ne îngăduindu-i să se plimbe cu mine a doua zi. Pentru Ioana, pedeapsa era suficientă. Dar cum copiii se ceartă şi se împacă ascultând de legile lor, am găsit-o la întoarcere jucându-se cu cei cărora socoteam că are a le cere iertare. O făcuse, poate? Nu păreau să-i poarte pică, deşi pe mine întâmplarea mă tulburase, zdruncinându-mi încrederea în propriul meu copil.

Au urmat zile calme, când n-am avut de înregistrat decât surpriza de a descoperi că iarba şi frunzele de păpădie de pe o mică porţiune a grădinii îşi schimbaseră culoarea. Lângă ele vegetaţia era verde, dar pe o jumătate de metru pătrat, mai exact înăuntrul unui cerc cu raza de o jumătate de metru, iarba şi frunzele se înroşiseră. N-aş fi dat probabil atenţie faptului dacă nu m-ar fi izbit natura neobişnuită a culorii. Îmi amintesc că mi-am întrebat gazda dacă nu cumva răsturnase acolo vreo oală cu vopsea, dar omul se arătă şi el intrigat. Nu am alt cuvânt decât roşu pentru a numi culoarea pe care o căpătaseră frunzele şi iarba, deşi ştiu că nu era ceea ce suntem obişnuiţi să recunoaştem ca atare. Nici una dintre nuanţele familiare ale culorii nu se potrivea tonalităţii de roşu ivită acolo, în grădină. Veţi înţelege ceva din precizarea că roşul acela părea să conţină încă cel puţin trei culori, absolut nedetectabile în gama de roşu? Albul, negrul şi o culoare nedefinită, poate vânătă. Compusul era, şi nu era, roşu. Mi-am spus că un copil vărsase probabil acolo o sticlă cu cerneală care, în amestec cu pământul şi atacând clorofila, dăduse naştere uimitoarei combinaţii de culori. Apoi, fără a-mi mai bate capul, am plecat la pescuit.

La întoarcere am descoperit-o pe Ioana culcată lângă pata roşie, peste care îşi plimba într-una palma, ca şi cum ar fi mângâiat locul. Absorbită de jocul ininteligibil, nu m-a observat şi am putut-o privi o vreme, descoperind cu mirare expresia de duioşie îngândurată cu care mângâia iarba.

- Ce faci acolo? am întrebat-o fără a ridica glasul, ca să n-o sperii.

A tresărit totuşi şi şi-a ascuns palma la spate.

- Ştii? Poate că nu era rea, a spus.

- Cine?

Şi-a întors privirile către pata roşie şi a şoptit, abia auzit:

- Broasca...

Abia atunci am făcut legătura dintre culori şi, cu un simţământ neplăcut pe care n-am încercat să-l definesc, am întrebat-o:

- Vrei să spui că tu... aici ai aruncat-o?

- Poate că era o fată fermecată, a rostit cu un firicel de glas în care tremura o căinţă fără margini. S-a speriat când am luat-o în mână. Şi s-a apărat...

- Dar ai căutat odată şi n-ai mai găsit locul!

- Nu...

- Şi acum numai pentru că iarba s-a înroşit...?

A întors către mine o faţă deznădăjduită şi am văzut că-i tremurau buzele.

- Cred că n-am făcut bine...

Vacanţa aceea, era limpede, nu-i pria. Ceva îmi sensibilizase fetiţa, făcând-o să-şi piardă echilibrul, calmul, pe care i-l admiram.

- Eşti mică şi prostuţă, am spus, aplecându-mă şi ridicând-o. Iar ca dovadă, uite, o să săpăm aici şi o să vezi că nu găsim nici o broască!

Ca o zvârlugă mi-a ţâşnit din braţe şi a alergat către magazia în care ştia că se păstrează uneltele. Urmărind-o cu privirea, mă întrebam ce mă îndemnase să-i fac neaşteptata propunere şi mi-am dat seama că simţeam nevoia să verific povestea broaştei roşii. „Uite cum se prosteşte omul!” - mi-am spus, fără convingere. Apoi am luat sapa din mâna Ioanei şi m-am pus pe treabă. N-am găsit, fireşte, nimic, dar în pământul negru, ca oricare pământ, rădăcinile plantelor erau roşii.

- Ai văzut? am întrebat-o pe Ioana, astupând groapa. Hai

să ne spălăm pe mâini şi să nu ne mai gândim la broaşte fermecate!

Tăcută, a ridicat o păpădie pe care nu apucasem s-o replantez, aşa cum făcusem cu celelalte şi cu smocurile de iarbă. De la rădăcină şi până la floare era toată roşie. Am intrat în casă şi Ioana a pus păpădia într-un pahar cu apă, aşezat pe o laviţă de lângă patul ei. Nici la masă şi nici după aceea n-am mai vorbit despre broasca îngropată, dar am surprins-o de mai multe ori privind floarea, cu o curiozitate parcă temătoare. Ştiam că eroii poveştilor pe care le citea trăiau după moarte în plantele crescute pe mormintele lor şi nu mă îndoiam că aştepta să desluşească vreun semn al metamorfozării broaştei în păpădia din paharul de pe laviţă. Ca să n-o tulbur degeaba, nu i-am mai spus însă nimic şi m-am prefăcut că nu-i înţeleg privirile.

În noaptea aceea am avut un vis ciudat. Adormisem pesemne în gând cu poveştile, pentru că am văzut cum din palma Ioanei ţâşneau nişte văpăi roşii, care oscilau neîntrerupt, tremurând. Săltau brusc şi îndată, ca înspăimântate de avîntul cu care porniseră, se retrăgeau pentru a se repezi iarăşi, într-un elan lipsit de vigoare. Şi deodată am văzut că şi din floarea de păpădie de la căpătâiul ei pornesc, înălţându-se şi coborând într-un joc şovăitor, aceleaşi licăriri purpurii. Intensitatea fluxului a crescut treptat şi razele au înaintat, pâlpâind din amândouă părţile ca nişte degete luminoase care se căutau, apoi au alcătuit un pod incandescent. Şi, s-au unit.

Îmi amintesc sentimentul bizar cu care am privit imponderabila punte ce lega în bezna încăperii palma Ioanei de floarea din pahar. Dacă mă gândesc bine, nu era numai mirare, ci şi simţământul complex al detectării unei anomalii care, ciudat, nu trezea în mine oroare. Mă miram de ceea ce vedeam, dar înţelegeam că era efectul poveştilor la care mă gândisem înainte de a adormi şi - nu ştiu cum să spun - aş fi dorit să contribui la consolidarea fragilei legături luminoase, boltită ca un minuscul curcubeu sub tavanul scund. E poate curios, dar nu încercam nici un fel de spaimă, ci resimţeam, dimpotrivă, regretul neputinţei de a participa la strania comuniune şi o admiraţie pe deplin conştientă.

Dimineaţa, de cum s-a trezit, Ioana mi-a cerut „*ceva alb, care se mănâncă*”. Dar copiii formulează ades dorinţe ciudate, aşa că nu i-am dat atenţie. După un timp, ca şi cum s-ar fi

gândit mai bine, a precizat că vrea o bucată de zahăr.

- Aşteaptă să-ţi bei laptele, am spus.

- Dar nu-i pentru mine! Vreau să i-l dau păpădiei, în apă...

Veţi spune că sunt lipsit de imaginaţie; n-am stabilit însă nici o legătură între cuvintele ei şi visul, sau ceea ce mai consideram încă drept visul din noaptea trecută. Dealtfel, de visat visasem eu, iar cuvintele Ioanei nu puteau avea nici o legătură cu ceea ce mi se năzărise în somn.

- Ce ţi-a venit? m-am mulţumit să întreb, fără să bag de seamă că avea să răspundă aşa cum mi-a mai răspuns şi când o întrebasem cum de ştiuse unde se ascunseseră copiii cu care se juca:

- Aşa... M-am uitat la ea şi am ştiut!

Zona plantelor roşii se întindea în grădină şi gazda noastră mi-a arătat că până şi albele flori ale reginei nopţii se împurpuraseră. Când s-au deschis pe seară mi s-a părut că deveniseră strălucitoare, că iradiau o palidă lumină roşie. Poate din pricina nuanţei lui neobişnuite n-am socotit niciodată că roşul acela e sinistru, de asociat cu culoarea sângelui, de pildă. Ca în visul meu, sugera mai degrabă noţiunea de feerie, cu toată frumuseţea excesivă şi nefamiliară pe care o presupune. Erau feerice florile incandescente împodobite cu frunze roşu, pe tulpini roşii crescute printre ştergarele de iarbă roşie. Feerice, deci tulburătoare.

Pescarul la care şedeam în gazdă şoptea că nu-i lucru curat şi eram nevoit să-i dau dreptate. Vorbeam cu glas scăzut, aşa cum se vorbeşte în locurile ce inspiră teamă sau respect, când ceva a fâlfâit moale peste capetele noastre. Ioana a scos un ţipăt.

- Un liliac, a spus gazda.

Am văzut uluit că Ioana îşi ridică palma dreaptă, cu gestul pe care-l facem când vrem să controlăm dacă plouă. Apoi a rostit cât se poate de firesc:

- Nu, nene. Trei lilieci!

Omul a râs îngăduitor, dar a fost prima dată înaintea înroşirii nucului când mi-am dat hotărât seama că ceva se întâmplase. Am intrat repede în casă şi am privit cu luare-aminte palma fetiţei mele. Palma avea temperatura celeilalte palme, a celei normale. Culoarea ei însă era culoarea pe care abia o admirasem în grădină.

Am stins lampa.

- Câte degete am aici? am întrebat cu glasul sugrumat, ridicând o mână şi îndoind degetul mic.

Am simţit cum îşi ridică şi ea mâna dreaptă, întorcându-şi palma către mine. Glasul Ioanei a răsunat firesc, liniştit:

- Patru.

Tremurând, am repetat experienţa de câteva ori, dar încercările n-au făcut decât să confirme ceea ce ştiam: Ioana vedea cu palma mâini drepte.

- E un joc nou? a întrebat de la o vreme. De unde-l ştii?

- Un joc nou, da, am bâlbâit.

Curând mi-am dat seama că vede şi prin lucruri, dar numai dacă erau făcute din materie organică. Vedea prin tăblia de lemn a patului, prin pătura de lână, prin pielea pantofului, dar nu distingea pâinea aflată într-o cutie de tablă. Şi, în tot timpul cât au durat experienţele la care am supus-o, am simţit ciudata strălucire roşie a păpădiei din paharul de pe laviţă, ca o tăcută şi atentă prezenţă.

Nu mai e nevoie să arăt cât eram de tulburat. Nu puteam dormi şi n-aveam cu cine să mă sfătuiesc. Ceva se petrecuse, dar nu înţelegeam nimic şi, dacă făceam totuşi un efort de înţelegere, ajungeam la explicaţiile naive ale basmelor Ioanei. Încercam să mă conving că mă înşelasem, fără să pot acorda o clipă crezare unei asemenea absurde ipoteze. Ceva se întâmplase, cu siguranţă că se întâmplase, dar nu ştiam ce şi nu puteam întreprinde absolut nimic. În cele din urmă, istovit, am aţipit către ziuă.

Când am ieşit din casă am găsit nucul roşu, de la tulpină şi până la nucile abia rotunjite. Vegetaţia de pe o jumătate din suprafaţa grădinii îşi schimbase culoarea, şi gazda scotea din pământ rădăcini de ţelină şi de păstârnac, care păreau sfecle şi morcovi şi pe care se temea să le mănânce. Dacă până atunci ciudăţeniile din grădină atrăseseră mai mult copiii şi stârniseră comentariile babelor, de astă dată autorităţile interveniră. Se perindară prin grădină oameni de la sfat, apoi de la raion şi regiune. Apărură reporteri ai presei centrale şi, într-o dimineaţă, un omuleţ care se prezentă drept profesorul Cornea de la Institutul de biologie al Academiei. Ceea ce ziarele numiră curând „*Evenimentele de la Solzosu*” intră, din punctul de vedere al receptării şi interpretării faptelor, într-o nouă fază.

De astă dată **ştiam**. Destul de puţin, fireşte, dar neliniştea mea cu privire la Ioana nu se mai putea mulţumi cu jumătăţi de explicaţii. I-am spus asta profesorului, care se mutase lângă casa noastră şi care întocmi în cea dintâi seară un bilanţ.

- Trebuie să credem că Ioana a văzut într-adevăr ceva, că a ţinut acel ceva în palmă, căpătând însuşiri miraculoase dacă le raportăm la scara însuşirilor umane, mai mult, ale însuşirilor faunei cunoscute, în genere. Bun... Acum, ce era? O fiinţă? Un obiect?... Greu de spus. Ar trebui să recuperăm broasca roşie, ceea ce mi se pare dificil, dacă nu improbabil. Dar o să încercăm. Oricum, indiferent de natura ei, cunoaştem efectele prezenţei acestei „broaşte" în grădină. În primul rând, transmiterea culorii roşii. Apoi, o sensibilizare neobişnuită a materiei organice. Palma Ioanei a devenit atât de sensibilă încât **vede**. Dar plantele roşii? Ce însuşiri noi li s-au comunicat? Iată ceea ce va trebui să stabilim în primul rând.

Îl urmăream în vreme ce vorbea şi admiram echilibrul natural dintre înfăţişarea obişnuită a omului şi banala claritate a gândurilor sale Profesorul era mărunt, slab şi chel. Numai sprâncenele lui puteau atrage atenţia, dar nu cred că valoarea cuiva se măsoară după cantitatea de materie piloasă care-i străjuieşte privirile. Neînsemnatul profesor nu avea nimic din caracterul impozant al unui om de ştiinţă, aşa cum mi-l închipuiam, şi am regretat că cei de la Bucureşti trimiseseră, la Solzosu doar un cercetător de mâna a treia. În seara aceea m-am arătat destul de sceptic după ascultarea bilanţului pe care-l întocmise şi i-am replicat că tot atâta ar fi putut spune şi Ioana. A râs neaşteptat de vesel, declamându-mi că, de cum îmi văzuse fetiţa, nu se îndoise de inteligenţa ei. N-am gustat aprecierea implicită la adresa inteligenţei mele, aşa că ne-am despărţit cu destulă răceală.

A doua zi, în vreme ce o echipă de săpători răscolea grădina încercând să dea de urma rămăşiţelor broaştei roşii, profesorul a stat din nou de vorbă cu Ioana.

- Ce mai face păpădia noastră? Au fost primele lui cuvinte, şi, mărturisesc, m-a mişcat faptul că i se adresa astfel fetiţei.

Dar mi-a fost dat să-mi amintesc îndată cu neplăcere de felul cum îmi apreciase cu o seară înainte însuşirile intelectuale.

- E tristă, i-a răspuns Ioana, fără să se înşele asupra cuvintelor, aşa cum mă înşelasem, eu, îndreptându-şi privirile către floarea din pahar.

Oricât de ciudat ar părea, Cornea se referise într-adevăr la păpădie. Abia acum îmi dădeam seama că nu uitase visul pe care i-l povestisem, deoarece mă rugase să nu omit nimic ce putea fi pus în legătură cu fenomenele la care asistasem. „*Ce dumnezeu* - mi-am spus - *doar nu crede într-adevăr...*?”

- De unde ştii? a întrebat şi, spre marea mea mirare, Ioana a şoptit:

- Mi-a spus azi-noapte...

- Asta-i altceva, s-a învoit Cornea. Într-un basm care-mi plăcea tare mult, floarea se dădea de trei ori peste cap şi se făcea om...

- Adevărat, a spus Ioana. Dar ea. Nu s-a dat peste cap. A venit pe întuneric.

- Vrei să spui, în timp ce dormeai? A intrat în visul tău?

- Nu, a spus Ioana. Nu dormeam. Stăteam aşa, în pat, dar nu dormeam.

- E greu să-ţi aminteşti când dormi şi când nu, a rostit sentenţios Cornea, clătinându-şi chelia.

- Da, dar eu ştiu. Numai când nu dorm văd podul de foc.

Am tresărit, încercând să mă conving că nu auzisem bine. Auzisem perfect. Calmă şi gravă, aşa cum o cunoşteam, Ioana îmi dovedea că nu visasem. Mă deşteptasem fără să-mi dau seama şi, la hotarul dintre conştiinţă şi somn, luasem drept vis ceea ce se petrecea sub nasul meu. Totul era şi mai neliniştitor decât socoteam...

- Poate că podul ăsta creşte de la palma ta la floare şi când dormi...

Ioana a tăcut o clipă, cântărind în minte greutatea argumentului. Apoi a rostit liniştită:

- Poate, dar atunci nu-l văd.

- Ai dreptate, a râs Cornea. Eşti o fetiţă deşteaptă şi-mi place să stau de vorbă cu tine. Aşadar, nu dormeai... A venit pe întuneric.

- Nu, n-am zis bine, s-a încurcat Ioana. N-a venit chiar ea. A venit lumina, a făcut podul şi atunci... eu...

- Înţeleg, a ajutat-o Cornea. Când se face podul, începi s-o auzi. Altfel n-o auzi deloc?

- Nu. Dar ştii... glasul Ioanei a coborât până într-atât încât abia i-am mai prins vorbele: Eu aud cu palma...

Îl privea cu teamă, aşteptându-se să nu fie crezută. Nici eu n-aş fi crezut-o, mărturisesc. El însă i-a apucat mâna dreaptă, i-a întors palma în sus şi a zis, firesc, fără umbră de ironie:

- Bineînţeles.

După care a scos din buzunar o lupă şi, aplecându-se, a prins să examineze palma roşie, ca mânjită cu vopsea.

- Un lucru nu pricep, a mai adăugat, urmându-şi cercetarea. Cum vorbeşte păpădia? Aşa cum vorbim noi doi, folosind cuvinte?

Feţişoara Ioanei a vădit efortul pe care mintea ei îl făcea, străduindu-se să găsească răspunsul potrivit.

- Eu... nu, nu cred... Nu sunt cuvinte. Deodată, fără să vreau, ştiu. S-a oprit o clipă şi a făcut ochii mari: Se poate? a întrebat cu teamă, mirată parcă şi ea de ceea ce descoperise.

- Se poate, a liniştit-o Cornea. Aşa mi-am şi închipuit... Dar ce ţi-a mai spus?

- Că vrea să fim prietene. M-a rugat să n-o părăsesc, să n-o las să moară...

- O punem noi în pământ şi-o îngrijim cum trebuie. A mai spus şi altceva?

- Nu, a răspuns Ioana. Atât. I-e tare frică...

- Dar tu, tu nu-i vorbeşti deloc?

- Îi spun că n-o s-o părăsesc, c-o s-o iau acasă, la Bucureşti...

Ochii lui Cornea luciră deodată sub periile aspre ale sprâncenelor. Mi s-a părut că sprâncenele i se zburlesc şi se înfoaie ca doi pui de arici, încercând să acopere, să ascundă strălucirea ochilor.

- Şi te înţelege?... Îţi răspunde?

- Sigur că da, a spus Ioana. Suntem prietene.

Cornea a răsuflat o dată adânc şi, pentru o clipă, a închis ochii. Nu m-am vârât în discuţia puerilă pe care o începuse cu Ioana, înţelegând că voia să se împrietenească şi să-i câştige încrederea. Admiţând realitatea punţii luminoase, dialogul dintre ea şi floare nu era totuşi cu putinţă şi nu mă îndoiam că profesorul ştia asta mai bine decât mine. Aflasem că are un băiat şi-mi dădeam seama că se pricepe să maimuţărească gândirea copiilor într-un fel care, e drept, m-a cam sâcâit

întotdeauna. N-am intervenit, poate şi pentru că n-am crezut nici o clipă că pune temei pe elucubraţiile unei fetiţe de şase ani, deşi mimase un interes nelalocul lui sau, mai bine zis, tocmai de aceea.

Între timp, săpătorii răscoleau grădina, ajutaţi chiar de către gazda noastră, care voia s-o vadă cât mai repede „curăţată", odată ce se hotărâse să nu se atingă de legumele „spurcate". Oamenii au muncit până spre seară, dar - ca şi mine - n-au izbutit să găsească nici urmă de broască. Grădina, în schimb, părea devastată, ca un câmp de bătălie, şi Ioana privea cu strângere de inimă florile roşii răsturnate de cazmale, rupte şi strivite sub picioare. L-a ajutat, de aceea, cu dragă inimă pe Cornea, care aduna şi sădea în ghivece câte un exemplar din fiecare floare sau legumă. De bunăseamă, n-a uitat nici păpădia din pahar, pe care a mutat-o cu mâinile ei în cea mai frumoasă glastră.

Împreună cu profesorul, săpătorii au plecat în cele din urmă, şi grădina s-a cufundat într-o tăcere pe care nici glasurile păsărilor n-o mai tulburau, întunericul ascundea pământul răscolit, iar stelele scăpărau mari şi multe, aşa cum n-aveam prilejul să le vedem de la fereastra blocului în care locuiam la Bucureşti. Odată cu strălucirea lor a crescut şi văpaia roşie a nucului.

Închipuiţi-vă pomul cu fructe de rubin din basmele copilăriei şi veţi înţelege simţământul cu care nu numai Ioana îl privea. Aşezaţi la oarecare depărtare, ne lăsam furaţi de vraja pe care o răspundea şi tăceam amândoi. Din nou m-a izbit faptul că nucul, transfigurat şi părând un somptuos personaj de feerie, nu-mi inspiră nici nelinişte şi nici teamă. Aş fi rămas multă vreme cu ochii la pâlpâirile lui, fără gânduri şi fără dorinţe, dacă cineva nu s-ar fi apropiat de noi, rupând farmecul. L-am recunoscut cu neplăcere pe profesor, care venise cu un scaun şi se aşeza acum lângă Ioana.

- Frumos, nu? am spus într-o doară, nevoind să îngădui tăcerii să-i arate că prezenţa lui ne stânjenea.

Dar Cornea nu părea dispus să-mi aprecieze politeţea. Din capul locului se aşezase lângă Ioana, care stătea cuminte, cu mâinile pe genunchi. L-am văzut întinzând braţul, apucându-i mâna dreaptă şi răsucind-o cu palma în sus. Aşa cum stătea, Ioana părea să ceară pomană. Parcă te ruga să-i pui un ban în

palma desfăcută.

- Ioana, stai frumos, am protestat, dar Cornea şi-a lăsat mâna peste palma ei.

- Nu, lasă. Rămâi aşa!

Am fost gata să-i spun vreo două, pentru că era culmea să-nceapă să-mi dea lecţii în privinţa felului cum se cuvenea să mă port cu Ioana, dar cuvintele mi s-au oprit pe buze. De unde fructele micuţe ale nucului iradiau fiecare o lumină roşie egală, adunându-se în masa pâlpâitoare din faţa noastră, ca şi cum cineva ar fi deschis deodată nenumărate robinete invizibile, un fel de ţâşnituri luminoase crescură din nucile abia împlinite. Aş fi putut jura că sub ochii mei fusese răsucită cheia unor neobişnuite fântâni arteziene, ale căror jeturi de apă prindeau să salte cu tot mai multă putere sub strălucirea purpurie a reflectoarelor. Era un spectacol atât de neobişnuit, multiplicând şi respirând în mare ceea ce luasem drept o plăsmuire de vis în noaptea când din floarea păpădiei porniseră aceleaşi raze, încât am încremenit şi mi-am încleştat degetele pe lemnul scaunului. Întorcându-mi privirile către Ioana, am văzut, după cum mă aşteptam, că mărunte ţâşnituri roşii izvorau şi din palma ei. Dacă m-aş fi speriat, aş fi oprit imediat totul, dar feerica privelişte nu deştepta în mine, din nou, decât o mirare neîncrezătoare, o exaltare ciudată şi amarul sentiment al izolării, al excluderii de la ininteligibila legătură dintre Ioana şi straniile fenomene luminoase.

Colosala arteziană purpurie şi-a înălţat spre cer coloana în care desluşeam firicelele strălucitoare pornite din bulbul fiecărei nuci, a tremurat o clipă într-o supremă încordare, apoi, descriind brusc o curbă, şi-a prăbuşit şuvoiul scăpărător în palma Ioanei. Am scos un strigăt, temându-mă că masa incandescentă o va strivi, dar fata mea a primit torentul de raze fără o tresărire şi, la paradoxala lumină de cuptor rece, ca a unui indescriptibil amurg, i-am văzut faţa pe care un zâmbet extatic încremenise. Nările-i fremătau şi printre buzele întredeschise răsuflarea i se precipita în ceea ce mi s-a părut a fi un straniu gâfâit calm.

- Îţi vorbeşte? a şoptit Cornea.

Am înţeles prea târziu că premeditase „întâlnirea”. Ioana a tăcut o clipă, apoi a prins a rosti repede, cu glasul întretăiat, de parcă s-ar fi grăbit să transmită mesajul, pe măsură ce-l recepţiona:

- Durere... oh, durere! De ce? Grădina... totul răvăşit, ucis...

Nu-mi credeam urechilor, deşi aveam confirmarea faptului că profesorul nu se jucase dimineaţă cu Ioana, încercând să afle ce-i spusese păpădia, încă nu puteam crede, nu voiam să cred, dar şuvoiul razelor roşii era prin el însuşi un spectacol greu de crezut şi-mi dădeam seama că-l admiteam numai pentru că ţinea acolo, sub ochii mei. Dacă mi s-ar fi povestit ceea ce vedeam, dacă altcineva ar fi văzut nucul prefăcut într-o extraordinară arteziană luminoasă, cu siguranţă că nu i-aş fi dat crezare.

- Ce s-a întâmplat? întreba acum Cornea. Ce era broasca roşie?

Înmărmurit, priveam ploaia de foc. Ioana se zbuciuma pe scaun şi cuvintele i se îngrămădeau chinuit pe buze.

- E greu, nu pot... nu înţeleg... Nu ştiu să spun...

- Spune cum înţelegi, a îndemnat-o Cornea cu o nefirească răbdare.

- Totul e una... iarba, piatra şi omul... La ei nu sunt oameni. Sunt copaci, copaci mari, mari... cu frunze roşii... cu gânduri în fructe, pentru că sunt roşii, fructele verzi n-au gânduri, numai fructele roşii.

- Unde, la ei?

- Departe, departe... unde copacii sunt roşii. De mult voiau să vină, dar nu se mişcă, nu merg. Stau şi se gândesc. Multe, multe gânduri... şi acum a venit broasca şi noi am stricat totul şi... oh, câtă durere!

- Cum a venit?

- Nu ştiu, e greu... Un băţ de foc roşu. Nimic nu-l opreşte... Au murit pentru el copacii, mulţi, mulţi... ca să-i dea puterea lor. Au zis că mor, dar să ajungă la noi. Şi noi am stricat totul...

- Dar broasca? Ce era broasca?

- Nu era broască, era băţul. Puterea băţului... Ei gândesc, fructele roşii gândesc... Pe pământ băţul s-a strâns, s-a ghemuit. Toată puterea copacilor era acolo, ca un pumn roşu. Un pumn de gânduri. Ca să-i ajute şi pe copacii verzi să gândească, să-i facă şi pe ei roşii...

- Dar de ce? De ce l-au trimis?

- Ca să ştie. Şi să ştim şi noi... Copacii roşii gândesc. Să

gândim împreună...

- N-a fost zadarnic! Spune-i aşa, n-a fost zadarnic. O să cercetăm frunzele şi fructele roşii. O să aflăm. Ştim şi noi că totul e una şi o să ajungem să înroşim frunzele de pe Pământ, dacă trebuie... Pe el o să-l ocrotim. Să nu se teamă!

- Cercetaţi, aflaţi! El are să moară la iarnă. Frunzele şi nucile au să-i cadă şi la anul va avea din nou frunze verzi şi nuci proaste, verzi. Puterea se duce, se schimbă... La noi nu-i ca la ei...

- Spune-i aşa..., a început din nou Cornea, dar Ioana s-a ghemuit pe scaun şi a şoptit istovită:

- Nu mai pot...

Cu un gest reflex şi-a răsucit palma, lipind-o de genunchi, şi am avut impresia că închide o carte. Arteziana luminoasă s-a retras brusc. Coloana scăpărândă purpuriu a mai tremurat o vreme pe cer, descrescând într-un tremur dureros, apoi nucile au rămas învăluite în aura lor rubinie.

Cornea şi cu mine ne-am răsucit în acelaşi timp către Ioana.

- Te-am obosit prea tare? a întrebat, în vreme ce o luam în braţe.

- Mi-e somn, a şoptit Ioana, lăsându-şi capul pe umărul meu.

Cred că adormise înainte de a o vârî în pat.

- Nu trebuie s-o obosim peste măsură, mi-a spus mai apoi Cornea, de parcă eu aş fi obosit-o. Are mănuşi?

- Ce să aibă?

L-am privit cam cu îndoială, dar tot ce se întîmpla era atît de neobişnuit încât nu ştiu de ce m-am mai mirat. Dealtfel, m-am auzit răspunzându-i aşa cum li se răspunde nebunilor, pe un ton blajin:

- E vară. Ce să facă vara cu mănuşi?

- Adevărat, a încuviinţat. Atunci înveleşte-i mâna dreaptă cu un fular, cu o cârpă, cu orice... înţelegi, trebuie să se odihnească. Să se refacă.

De astă dată l-am înţeles.

- Crezi că şi prin somn păpădia..?

- Nu ştiu. Poate chiar nucul, pe fereastră... Şi acum Ioana trebuie să doarmă.

M-am întors în odaia în care păpădia strălucea, dar

amintindu-mi că razele străbăteau materia organică am învelit mâna Ioanei cu foiţa de staniol a unui pachet de ciocolată, legând-o pe deasupra cu o sfoară. Afară, în tindă, Cornea încă nu plecase.

- Ce spui de toate astea? M-a întrebat, deşi înţelegeam că simte nevoia să vorbească mai mult, pentru a pune rânduială în propriile lui gânduri. Dealtfel, nici n-a aşteptat să-i răspund şi a şi început: Copaci care gândesc! O lume a copacilor care gândesc... De ce nu? Plantele noastre conţin adevăraţi semiconductori infinitezimali, transformând lumina în energie electrică direct întrebuinţată în celulele vegetale pentru producerea proteinelor necesare dezvoltării lor. Copacii cu frunze roşii sunt mai evoluaţi. Au în structura lor laboratoare perfecţionate, de tipul laboratoarelor din celulele umane. Ştii că influxul nervos superior nu se datorează decât energiei provocate de schimbul ionilor de potasiu şi sodiu, prin membrana neuronilor? E clar că, în condiţii speciale, printre celulele copacilor gânditori s-au dezvoltat şi celule nervoase. Poate de alt tip decât cele din substanţa sistemului nostru neurovegetativ, dar celule alcătuind un sistem în stare să capteze informaţii venite din mediul exterior, pe care le transmite unui centru, putând elabora, pe baza lor, hotărâri. Ai observat că numai florile şi fructele iradiază lumina purpurie?... Poate că nucul a devenit o făptură pluricefală, sau o colonie de indivizi. Or fi existând în lumea copacilor gânditori anotimpuri? E cu putinţă ca viaţa conştientă să se dezvolte din primăvară până în toamnă, pentru a se stinge iarna? Ar însemna să excludem păstrarea amintirilor... De ce? Copacul rămâne. Trunchiul şi rădăcinile, în care se întipăresc cunoştinţele perfecţionate din generaţie în generaţie, constituie depozitarele memoriei colective. Şi, dacă există, nu ştim cât durează acolo un anotimp... Admiţând că nucul nostru e pluricefal, închipuie-ţi cât de complexe sunt procesele lui de gândire, raportate la cele ce se desfăşoară în creierul nostru. Dacă e o colonie de indivizi, ce orânduire superioară a trebuit să dezvolte! Ai să-mi spui că nu se poate mişca?... Dar cu energia pe care ştie s-o concentreze pentru a o proiecta în afară e în stare să realizeze minuni! Ai uitat că pădurile gânditoare au izbutit s-o trimită pe Pământ, de vreme ce nu vei contesta că „băţul roşu” e un flux colosal de energie... Şi încă de natură să-şi transmită, prin iradiere,

însuşirile... Ce prostie, săparea grădinii! Dar cum era să bănuim? Energia scursă în pământ a trecut în plante, s-a transformat, s-a degradat, s-a irosit... Te gândeşti la plantele sădite în ghivece? Fleacuri! Cât crezi că le poate ajunge energia? Nu, dragul meu, am făcut o gogomănie cât noi de mare... Şi nu putem comunica decât cu ajutorul Ioanei. Obligaţi s-o cruţăm... Efectele radiaţiilor sunt necunoscute... În ce lună ne aflăm?

S-a oprit brusc din vorbă, şi m-a privit încruntat.

- Eu... păi, în iulie, am îngăimat.

- Doar două luni! Ce să faci mai întâi? a strigat deznădăjduit şi, dând din mîini, a pornit în goană, fără măcar să-şi mai ia rămas bun.

Am încercat să-mi adun gândurile, dar abia plecase şi m-am pomenit cu un reporter, atunci sosit, pentru a lua legătura cu profesorul. I se spusese că-l poate găsi pe Cornea la mine. I-am explicat că tocmai plecase şi m-am mirat că nu se întâlniseră, dar n-aş pomeni toate astea dacă n-aş fi aflat din cele câteva cuvinte schimbate cu reporterul că omuleţul pe care-l socoteam neînsemnat era o autoritate în biologie, autorul a nenumărate lucrări fundamentale şi membru al nu ştiu câtor academii din străinătate.

Rămas singur, am întârziat în tindă, privind fără să vreau către pomul cu nuci de rubin. Eram zguduit de revelaţia lumii necunoscute, care îşi trimisese solul pe bătrânul nostru Pământ, şi-mi dădeam seama cu îngrijorare că, dacă nu bănuisem măcar posibilitatea unei atât de fantastice explicaţii a fenomenului la care asistasem, acum, dimpotrivă, nimic nu mi se mai părea cu neputinţă. Dacă mi s-ar fi spus că pădurile începuseră să se urnească, părăsind Carpaţii, aş fi crezut. Trecusem de limita cotidianului şi acolo, pe imensul teritoriu al neprevăzutului, riscam să devin victima tuturor aparenţelor. Nimic nu mai era sigur, deşi Cornea nu părea buimăcit de faptul în sine, ci de greşeala pe care o făcuse poruncind săparea grădinii şi la consecinţele căreia, nu ştiu de ce, mă asocia, ca şi cum s-ar fi consultat cu mine în prealabil. Uluitoarea descoperire a unei flore gânditoare îl aflase înarmat cu explicaţii şi ipoteze, în vreme ce eu parcă simţeam pământul fugându-mi de sub picioare.

O altă lume, de pe o altă planetă, ne întinsese mâna şi noi nu ne pricepusem să-i venim în întâmpinare, nimicisem

poate unicul prilej de a afla câte ceva despre universul de gânduri al copacilor cu frunze roşii. Gândurile copacilor... Spuneam „gândurile copacilor” şi mi se părea firesc. Pe ce lume mă aflam? Şi dacă experienţa izbutea? Dacă pădurile noastre ar fi început să gândească? Dacă am fi descoperit în fructele lor sediul unor gânduri înrudite cu ale noastre, în stare să ne înţeleagă gândurile, să ne ajute la pătrunderea unor taine încă nebănuite? Noi tăiam pădurile şi le foloseam lemnul. Ca statistician, cunoşteam însemnătatea industriei forestiere în ansamblul economiei noastre. În noile condiţii am mai fi putut exploata pădurile? Nu doar pentru că pădurile s-ar fi **opus**, dar pentru că n-am mai fi putut vedea în ele o sursă de materie primă, ci nişte... Nu găseam alt cuvânt decât **semeni**, nişte semeni! Prietenii noştri copacii... Era poate mai bine că totul se petrecuse aşa. Mă înspăimântau concluziile la care aş fi ajuns urmărindu-mi firul gândurilor până la capăt, aşa că am preferat să le abat către un alt subiect, din păcate tot îngrijorător, Ioana.

„Efectele radiaţiilor sunt necunoscute” - spusese Cornea, iar cuvintele lui îmi stăruiau ameninţător în minte. Era curios că instinctul părintesc nu mă alarmase nici o clipă înainte de a-l auzi rostind constatarea care mă tulbura acum. Inefabila punte de raze nu deşteptase în mine noţiunea primejdiei, aşa cum nu mi-o sugerase nici arteziana strălucitoare a nucului, şi am avut nevoie de cuvintele lui pentru a vedea cu alţi ochi palma micuţă însemnată de strania culoare roşie, care-i îngăduia Ioanei să se înţeleagă cu plantele şi să zărească prin obiecte. Părea o însuşire inofensivă, în nici un caz vătămătoare. Părea... Dar cine ştia ceva şi cum puteam bănui efectele în timp ale neobişnuitei pigmentări, cine m-ar fi putut asigura că nu urmau s-o însoţească fenomene secundare şi toxice?!... Cât despre fluxul de energie luminoasă, pe care palma Ioanei îl captase, se găsea oare cineva în stare să afirme dacă era sau nu nociv? Până şi Cornea se arăta prudent. Aveam dreptul să expun viaţa Ioanei pentru vaga speranţă că biologii vor afla, prin intermediul unei fetiţe de şase ani, unele date referitoare la organizarea materiei vii pe o depărtată şi necunoscută planetă? Exemplul omului de ştiinţă sacrificându-se în cunoştinţă de cauză pentru descoperirea unei taine a naturii nu putea fi invocat în cazul unui copil incapabil să înţeleagă măcar însemnătatea experienţei la care era supus. Cu cât mă gândeam mai mult, cu

atât realitatea primejdiilor care-mi pândeau fetiţa îmi apărea mai înspăimântătoare şi începea să mă nelinişească tocmai inconştienţa de care dădusem dovadă, neintervenind la timp pentru a curma evoluţia ciudatelor fenomene la care asistasem.

Am dormit puţin în noaptea aceea şi i-am comunicat a doua zi lui Cornea că mă opuneam hotărât continuării experienţelor prin intermediul Ioanei. Spre mirarea mea, n-a protestat, dimpotrivă, mi-a spus că ceruse o expertiză medicală şi aştepta sosirea unor profesori din Bucureşti şi Cluj. Nici el nu voia să continue „*convorbirile*” cu nucul roşu decât dacă medicii considerau că razele lui n-ar avea o influenţa negativă asupra organismului fraged al Ioanei. Îmblânzit, l-am privit cu alţi ochi şi mi-am dat seama că. E tulburat.

A desfăşurat o muncă neobosită în zilele următoare, când puţinele case din Solzosu s-au transformat în adevărate laboratoare. Echipe de specialişti soseau întruna cu tot felul de aparate, cărora le dădeau să analizeze probe de pământ, de frunze şi flori roşii. Din păcate, în ciuda grijii deosebite cu care erau înconjurate, plantele din ghivece se uscară pe rând, inclusiv păpădia Ioanei. Singur nucul îşi înălţa falnic coroana roşie, iar contoare speciale măsurau intensitatea radiaţiilor emise de nucile lui, strălucitoare ca nişte becuri, indicând în noapte locul cătunului devenit celebru, deşi nu se afla încă însemnat pe nici o hartă.

Într-o după-amiază sosiră şi medicii aşteptaţi, care o consultară pe Ioana, supunând-o la fel de fel de probe şi făcându-i toate analizele cu putinţă. Pe lângă o uşoară creştere a globulelor roşii, nimic nu le atrase atenţia, în afara elementelor fotosensibile pe care i le descoperiră în palmă, receptoare de culoare caracteristice doar ochiului omenesc. Dar cum asemenea receptoare sensibile fuseseră descoperite, pare-se, şi pe pielea degetelor unor oameni care nu se aflaseră în contact cu nici o „broască roşie”, medicii se întrebară dacă Ioana nu le poseda încă dinainte, fără să-şi fi dat seama. Evident, rămânea de rezolvat problema pigmentării roşii a palmei, dar concluzia tuturor a fost că pigmentarea şi prezenţa elementelor fotosensibile constituiau fenomene independente. În schimb, într-un fel pe care nu l-au putut lămuri, pigmentarea trebuia eventual pusă în legătură cu faptul că Ioana recepţiona razele roşii, fiind în stare să le descifreze intenţiile, să le

„înţeleagă” mesajul. În sfârşit, medicii considerară că încă o „convorbire” cu nucul părea inofensivă, dar se opuseră categoric la prelungirea experienţelor...

Această ultimă intrare în contact cu şuvoiul luminos emanat de nucile roşii a avut loc într-o seară, în prezenţa unor specialişti din diferite domenii ale ştiinţei. Cred că numai cu prilejul unor congrese pot fi întâlniţi la un loc atâţia savanţi, ce-i vorbeau plini de respect profesorului Cornea, pe care, vădit, îl subestimasem. Pe lângă aparatura ştiinţifică instalată de jur împrejurul trunchiului, camerele de luat vederi ale operatorilor cinematografici răsăreau ici şi colo, neobişnuita „întâlnire” urmând să fie înregistrată pe peliculă. Cum am descris mai înainte felul în care a decurs cea dintâi „convorbire” a Ioanei cu nucul roşu, mă voi mărgini de astă dată numai la comunicarea noilor informaţii pe care, datorită ei, întreaga omenire le-a căpătat.

Toţi cei de faţă au asistat la splendidul spectacol al artezienei luminoase, ridicându-se din nucile purpurii pentru a se prăbuşi în mica şi fragila palmă a Ioanei. Contactul s-a stabilit de îndată. Profesorul Cornea a atribuit mai târziu amploarea noilor informaţii recoltate faptului că fructele nucului crescuseră de la precedenta experienţă, proces pe care l-a asimilat cu dezvoltarea creierului unei vietăţi terestre. Cu alte cuvinte, nucul se maturizase, ştia mai multe şi putea, evident, transmite cunoştinţe mai interesante. Din păcate, orizontul Ioanei rămânea limitat de neputinţa înţelegerii unor noţiuni depăşind stadiul copilăriei, ceea ce a făcut ca o însemnată parte a datelor ce i-au fost comunicate să se irosească, în vreme ce altele au fost, fără doar şi poate, deformate, fie de către defectuoasa ei recepţie, fie de către interpretările ulterioare, tinzând să suplinească lipsa de precizie a unor termeni pe care-i folosise.

Cea dintâi surpriză a constat în faptul că lumea copacilor gânditori părea să fie localizată pe o aşa-numită planetă a doua a unui alt soare. La cererea profesorului, Ioana a repetat de mai multe ori cuvintele „alt soare” precizând într-un rând chiar că era vorba de un soare albastru. Nici un fel de presupuneri n-au izbutit să localizeze în Galaxie acest soare albastru şi, cu atât mai puţin, misterioasa lui planetă a doua. Ioana a pomenit doar de căldura excesivă din patria copacilor gânditori, ca şi de furtunile năprasnice pe care aceştia s-au obişnuit să le înfrunte.

Planeta nu pare să cunoască decât formele vieţii vegetale. Plantele gânditoare s-au dezvoltat printr-o lungă evoluţie asemănătoare celei a faunei terestre, cu ai cărei reprezentanţi superiori pot fi comparate. Cuvintele puţine şi nu îndeajuns de clare ale Ioanei au fost totuşi destul de sugestive pentru a ne îngădui reprezentarea luptelor înverşunate purtate de copacii gânditori împotriva lianelor devoratoare, ierbivore, evocând ferocitatea fiarelor de pe Pământ, împotriva infinităţii paraziţilor vegetali, declanşând molime ucigătoare printre triburile pădurilor primitive, împotriva obsesivei primejdii a trăsnetelor, nimicind într-o clipită munca răbdătoare a generaţiilor. Inimaginabile aşezări vegetale s-au perindat pe faţa planetei, complicate înjghebări „sociale” s-au înfiripat, perfecţionându-se cu preţul unor lupte pe care doar prin analogii cu totul aproximative le putem presupune. Şi la baza tuturor cuceririlor uimitoarei flore a stat munca.

Munca plantelor... Bizară împerechere de termeni, cuprinzând totuşi explicaţia surprinzătoarei dezvoltări a vieţii vegetale din lumea necunoscută. Ca şi oamenii Pământului, copacii celei de-a doua planete a soarelui albastru s-au ridicat pe treapta conştiinţei datorită muncii. Fireşte, ne vine greu să credem, pentru că antropomorfismul nostru inveterat consideră existenţa mâinii indispensabilă în procesul de energie pe care sunt în stare să-l dirijeze către exterior, aşa cum bine prevăzuse Cornea; mai mult, fluxul acesta a devenit mână, unealtă şi armă. Cine oare i-ar putea certifica omului că nu va izbuti şi el cândva să utilizeze biocurenţii, pe care abia începe a-i studia? Şi nu datorită lor vor fi, în sfârşit, elucidate enigmele telepatiei şi ale teletransportului?

În orice caz, în măsura în care am putut înţelege spusele Ioanei, acesta pare drumul pe care civilizaţia vegetală s-a angajat. Produsele ei ne rămân deocamdată inaccesibile, ininteligibile chiar, deşi Ioana s-a străduit să ne sugereze realitatea unei somptuoase aparaturi implacabile, a unor aeriene şi complicate construcţii. O delicată împletitură de raze pare să apere flora roşie de primejdiile fulgerelor, a căror energie captată şi raţional utilizată dă naştere unor structuri pe care nu ni le putem închipui şi al căror rost, cu atât mai mult, e indiscernabil.

Referirile incerte la o sământă primordială, venerată

cândva în luminişuri de raze, indică, probabil, în trecutul unor popoare vegetale, existenţa miturilor, a unei religii, poate. Dacă aceste presupuneri vor fi vreodată confirmate, miturile planetei soarelui albastru se vor dovedi, fără îndoială, de o factură cu totul neobişnuită. Căci o întrebare legitimă pe care toţi oamenii de ştiinţă şi-au pus-o se referă la cunoaşterea sau necunoaşterea realităţii sentimentelor de către flora gânditoare. Fireşte, e greu de răspuns, dar cum nimic nu ne îndreptăţeşte să presupunem că şi copacii gânditori pot iubi sau urî, pare temerar să se vorbească despre o artă a acestei stranii civilizaţii. Profesorul Cornea înclină să afirme că plantele roşii găsesc în abstractele jocuri ale raţiunii satisfacţia pe care ne-o oferă literatura, pictura sau muzica. Dacă recepţionează frumosul, atunci înţeleg prin frumuseţe echilibrul geometric, poate jocul colorat al unor suprafeţe şi linii. Ce înţeles ar avea pentru noi în asemenea condiţii unul dintre miturile lor, iată ceea ce nici un pământean nu poate imagina, după cum nimeni printre locuitorii Pământului n-ar putea formula unul dintre idealurile inimaginabile, înflorite în sânul colectivităţilor vegetale de pe astrul pe care nu-l putem, deocamdată, nici localiza în comuna noastră patrie galactică.

A trecut un an, şi aşa cum el însuşi prevăzuse, nucul de la Solzosu nu se mai deosebeşte de ceilalţi nuci din cătun. Iarna i-a văzut căzând frunzele roşii, după ce profesorul Cornea a cules una câte una nucile, a căror coajă părea strunjită într-un ciudat lemn exotic. Cercetătorii îşi pun unele speranţe în pomii ce vor creşte din nucile purpurii. Până atunci, sub frunzişul verde al nucului, pomenit azi în toate tratatele de biologie, copiii se vor juca veseli încă multă vreme.

Şi culoarea roşie din palma Ioanei a pălit. Nu ştiu dacă fata mea ar mai înţelege acum mesajele florei stranii despre care vorbeşte uneori cu o melancolică duioşie, dar e sigur că vede mai puţin bine cu palma. Medicii îşi menţin părerea cu privire la preexistenţa elementelor fotosensibile faţă de momentul contactului cu faimoasa „broască roşie”, fără a mai exclude posibilitatea stimulării lor de către iradiaţiile planetei soarelui albastru.

După unele laconice informaţii de presă, Cornea ar fi descoperit în cele din urmă nişte enigmatice particule necunoscute în ţesătura plantelor pe care le-a analizat. Ele ar fi

mai dezvoltate în fructe şi închircite în seminţe. Aşa cum se spune în asemenea cazuri, „cercetările continuă”.

În ce mă priveşte, constat că mă uit mai des la cer, căutând să descifrez în lucirea depărtată a stelelor un mesaj inteligibil. Poate că nu este ocupaţia cea mai frumoasă pentru un statistician, dar într-o seară m-am surprins şoptind ca un adolescent:

A fost odată ca-n poveşti.

A fost ca niciodată...

Iar pe dinaintea ochilor mi s-au perindat păduri, nesfârşite păduri roşii, peste care arcadele unor imense arteziene scăpărătoare străpungeau nori incendiaţi şi zdrenţuiţi, ca uriaşele flamuri ale unei incomensurabile bătălii cosmice...